

1

ZAPLANE A ZHASNE

Barry Laverty, doktor Barry Laverty, jel v téměř novém Hillman Impu a nespěchal. Jeho staříčkový Volkswagen Beetle přezdívaný Brunhilda začal polykat příliš mnoho peněz za opravy, a protože byl Barry již plnohodnotným partnerem v praxi doktora Fingala Flahertieho O'Reillyho a jeho žena Sue stále učila na MacNeillově základní škole v Ballybucklebo, mohli si dovolit lepší auto.

Pomaloučku sjel po bangorské státní, minul staré opatství založené svatým Comgallem v roce 558 našeho letopočtu a vjel na belfastskou silnici, po které zamířil domů do Ballybucklebo.

Všude kolem panovala sváteční nálada, ale Barry jí měl plné zuby. Navíc byl rozzlobený a zároveň smutný z něčeho, co včera pronesla jeho matka krátce předtím, než jí se Sue popřáli dobrou noc.

Před dvěma dny se v čísle jedna na Hlavní ulici v Ballybucklebo konala štědrovečerní veselice, které velel doktor Fingal Flahertie O'Reilly a jeho žena Kitty. Archie a Kin-ky Auchinleckovi se postarali o jídlo a Donal Donnelly ob- sluhoval na baru.

Večere na Boží hod se pak konala na farmě Sueiny rodi-ny v Broughshane.

Teď měl Barry za sebou další sváteční vánoční večeri během tří dnů, tentokrát u svých rodičů v jejich domově v Ballyhome, a nejen že byl přecpaný, ještě mezi ním a Sue panovalo nezvyklé napětí. Kdyby se tak jeho matka nezeptala: „Tak co, vy dva, jste svoji už osmnáct měsíců. Kdypak ze mě s tatínkem uděláte babičku a dědečka?“

Lehce přidal plyn. Venku mrholilo a mrazivý deštěk ladil s jeho chmurnými pocity. V šeru ozářeném jen tlumenými světýlky na palubní desce pohlédl vedle sebe na Sue a vybavil si svobodnou učitelku s hřívou měděných vlasů, která ho před čtyřmi lety uchvátila na školní vánoční besídce. Nesnášel, když byla smutná. „Sue,“ řekl ve snaze nabídnout trochu útěchy. „Máma to nemyslela špatně.“

Sue vydala jakési nesrozumitelné zamručení a přehodila si tlustý cop z jednoho ramene na druhý. Měla ve zvyku nedávat své pocity najevo. Popotáhla a řekla: „Nechci o tom teď mluvit, Barry, prosím. O ničem.“ Otočila se a zadívala se z okénka. Mlčela od chvíle, kdy od rodičů odjeli. V Ulsteru touto dobou zapadá slunce už před půl pátou, a přestože ve městě se díky pouličnímu osvětlení jelo docela dobře, na silnici za městem se rozkládala neproniknutelná tma, přerušovaná jen světly benzínové stanice, presbyteriánského kostela, fary a oranžského sídla v Ballyrobertu, na půli cesty k domovu.

Barry ztlumil světla, aby neoslňl vůz v protisměru. Chtěl už být doma na samotě v domku u moře, který si se Sue koupili v roce 1967 od ovdovělé Gracie Millerové. Stará paní pořád spokojeně žila v Portrushu u rodiny provdané dcery a Barry a Sue se zabydleli v novém hnízdečku na malém poloostrově v Belfastské zátocě na bangorské straně Ballybucklebo.

„Za čtvrt hodiny jsme doma,“ řekl. „Zapálím v krbu a probereme to, jestli chceš.“

Sue se zavrtěla a Barry vycítil, že se na něj podívala. „Ano. To bych ráda, Barry. Promiň, jestli jsem...“

Přerušilo ji naléhavé klinkání zvonu, které se k nim blížilo ze tmy. Jeho neustávající zvonění záhy doprovodilo přerušované houkání policejní sirény a modré blýskání majáku. Barry si uvědomil, že se k němu blíží zezadu. Sjel k levé krajnici a auto před ním také uhnulo. Oba zastavili.

Dvě zásahová vozidla projela kolem a mířila na Ballybucklebo, nebo na... Barry polkl. Teď už si všiml, že od spodních okrajů mraků přímo před nimi se odráží pomrkávající červené světlo, tu a tam zbarvené do žluta.

Suein špringršpaněl Max se na zadním sedadle zvědavě vztyčil a nervózně začal kňučet.

Sueina nedořčená slova zůstala zapomenuta, protože vzápětí, ještě než se Barry stihl odlepit od krajnice, se kolem prohnala sanitka.

„No tak, Maxi. Nic se neděje. Sedni,“ uklidňovala psa Sue.

Barry si s ní vyměnil zneklidněný pohled a šlápl na plyn tak, až jeho styl jízdy začal docela dobře připomínat ten, kterým se vyznačoval jeho starší partner, doktor Fingal O'Reilly. Nedalo se dobře odhadnout, jak je oheň daleko, ale i tak si byl Barry jistý, že vzdušná čára k požáru prochází blízko jejich domku, ne-li přímo skrz něj.

„Myslím, že bys měl zpomalit,“ řekla Sue tiše. „Vím, čeho se bojíš, ale když se nás budeš snažit cestou zabít, ničemu nepomůžeš.“

„Máš pravdu, miláčku.“ Barry ubral plyn. Bože, prosím, ať to není náš dům.

Za deset minut se přiblížil k ostré zatáčce a... a zjistil, že neodhadl vzdálenost. K jejich domovu to bylo ještě deset minut, ale plameny viděl napravo od sebe. „Ježíšmarjá, Sue. Já myslím, že je to Dun Bwee.“

„Panebože, to je u Donnellyových.“

Barry přibrzdil, dal blinkr doprava, přejel silnici a auto začalo nadskakovat přes rýhy na polní cestě vedoucí k domu. I když měli zavřená okénka, pach kouře pronikl až do nitra vozu. Max se opět vztyčil na sedadle. Díval se ven a z hrdla mu teď vycházelo hluboké nervózní vrčení. Auta policie a hasičů stála na dvoře před domem. Modrý majáček pravidelně blikal, jak opisoval kruhy kolem své osy, a za ním šlehalo z oken a dveří nenasytné plameny.

Barry zaparkoval vedle policejního auta a žluté sanitky Severoirské lékařské služby.

Hasiči v přilbách se širokými okraji, voděvzdorných kombinézách a gumových botách obsluhovali plátěné hadice. Dva muži mířili proud na hlavní vchod, ze kterého se valila řeka špinavé vody, v níž se odrážely plameny. Druhý proud vody dopadal obloukem na střechu, která vydechovala oblaka páry.

„Počkej tady,“ řekl Barry, „a hlídej Maxe, aby nevyběhl z auta.“

Sue už měla ruku na dveřích. „Ale možná bych mohla...“

„Zůstaň tady s Maxem,“ opakoval Barry. „Aspoň než zjistíme, co se děje.“

„Tiše, Maxi. To je v pořádku. Dobře, Barry.“

Barry kývl a vyšel ven mezi drobné kapky deště.

Ihned k němu vykročil konstábl Královské ulsterské policie v lahvově zelené uniformě, popadl ho za paži a řekl: „Hezky zpátky do auta, mladej pane, nepotřebujeme tu žádný zevlouny, takže...“

Barry poznal konstábla Malcolma Mulligana, jediného policistu v Ballybucklebo.

„Aha, to jste vy, doktore Laverty. Tak to je v rychtyku, ba.“ Musel hodně zvýšit hlas, aby ho přes burácení a syčící plamenů bylo slyšet.

„Co se stalo?“ Barry si rozeplnul knoflíky saka. Z domu navzdory mrholivému počasí sálalo silné horko. „Co Donnellyovi, jsou v pořádku?“

„Nevím, co se přesně stalo, pane doktore, ale sám vidíte, co se děje teď. Když jsem přijel, Donal a Julie a jejich tři prckové, všichni v pyžamech a nočních košilích, stáli venku.“

Barry vydechl. Všichni jsou v bezpečí. „Díkybohu.“

„Ale barák je na odpis.“ Konstábl Mulligan si posunul čepici se štítkem dozadu, takže mu seděla až nad zátylkem. Čelo se mu lesklo potem. „Byl jsem kousek odsud na hlídce na kole a viděl jsem plameny. Šlapal jsem jako divej, abych tu byl co nejdřív.“

Oba fascinovaně sledovali, jak na střeše řádí všepožírající plamenná příšera, hladovými tesáky nenasytně ukusuje doškovou střechu a nakonec ji zuřivě pohlcuje. Jiskry a plameny stoupaly k nebi a schovávaly se mezi mraky.

„Starou Šipku, Donalova závodního greje, to trošku sežehlo, ale je v pořádku.“ Ukázal na psa na vodítku, který mu seděl u nohou a navzdory horku z ohně se třásl. „Jak jsem viděl, že jsou v cajku, chtěl jsem mazat k nejbližšímu telefonu, ale Donal říkal, že zavolal tři devítky, než vyběhli z domu. A pak,“ ukázal konstábl Mulligan na zásahová vozidla, „pak přijela sedmá jednotka z Bangoru a převzala to, ba tak. O Donnellyovy se starají v sanitce.“

„Díky, Malcolm. Půjdu se na ně podívat.“ Barry se otočil a vrátil se k autu.

Sue už stála venku a v očích se jí odráželo světlo ohně. „Co se děje, Barry?“

„Nevím, jak se to semlelo, ale Malcolm Mulligan říká, že celá rodina je v bezpečí. Jdu se na ně podívat. Jsou v sanitce.“

„Můžu ti nějak pomoci?“

Barry zavrtěl hlavou. „Asi ne. Určitě ne s Donnellyovými, ale možná bys mohla trochu couvnout s autem. Je tu pěkné vedro. Jen si vezmu brašnu.“

„Dobře.“

Barry si vzal brašnu a jal se brodit kalužemi teplé vody k sanitce. Měla nastartovaný motor. Barry si přes otevřené okénko promluvil se sanitářem, který seděl na sedadle řidiče a právě vracel mikrofon vysílačky do držáku. „Jsem doktor Laverty z Ballybucklebo. Zrovna jsem byl na cestě domů, když jsem zahlédl oheň. Donnellyovi jsou mí pacienti. Můžu je vidět?“

„Jasně, doktore, určitě, ale jsou v pohodě. Samozřejmě jsou nešťastný, ale díkybohu se nikdo nepopálil. Nesnáším popáleniny, zvláště když jde o děti.“

„Já taky.“ Barry měl zkušenost z povinné praxe, kdy pracoval jako sekundář na úrazovém oddělení Královské Viktoriiny nemocnice a mimo jiné ošetřoval i popálené pacienty z Mackieho slévárny u Springfield Road. Někdy nedokázal bolest otupit ani morfin.

Muž vystoupil, odvedl Barryho k zadní části ambulance a otevřel jedno křídlo dvojitých dveří. „To je dobrý, Billy,“ řekl kolegovi, který právě držel fonendoskop na Donalově hrudi. „Tady to je pan doktor a jsou to jeho pacienti.“

Billy si vytáhl fonendoskop z uší, přesunul se dozadu a podal Barrymu ruku, aby mu pomohl nahoru. „Zdravíčko, doktore.“

Barry se vyhoupl do sanitky. „Díky, Billy.“

Uvnitř bylo docela přelidněno. Ambulance působila jako malý, přehřátý, oválný pokojík na kolech, páchlo to tu dezinfekcí a na stropě svítilo světlo na baterii, dobíjenou alternátorem vozu. Okénky dovnitř probleskovala záře ohně.

U každé strany bylo jedno lehátko a mezi nimi zůstala jen úzká ulička. Uprostřed jednoho lehátka seděla Julie

Donnellyová, zabalená v promočeném kostkovaném županu, a plakala. Levou rukou k sobě tiskla osmnáctiměsíční Abigail – nebo to byla Susan? Pravou paží objímala druhé identické dvojče. Barry jim v červnu 1967 pomáhal na svět, ale stejně je pořád nedokázal rozeznat. Růžová pyžámka, která měla obě na sobě, tomu moc nepomáhala. Julie se na Barryho pokusila usmát.

Donal Donnelly měl přes ramena přehozenou deku. Jeho mrkvově oranžová kšticice byla celá rozčepýřená a ve předu ožehnutá, čelo mu rudě svítilo. Stál v uličce a držel za ruku tříletou dceru Victorii, které se říkalo Tori. Dívka svírala modroookou panenku s plavými vlásky a tváře měla mokré od slz. Donal zvedl hlavu. „Doktore Laverty?“ řekl. „Kde jste se tu vzal? Vždyť jsem vás nevolal. Není potřeba.“

Barry přišel do Ballybucklebo před čtyřmi roky a hned od začátku ho místní udivovali tím, jak si bez ohledu na vlastní problémy dělali starosti o blaho svých lékařů. „Nedělejte si s tím hlavu, Donale. Ani vy, Julie. Jeli jsme s paní Lavertyovou náhodou kolem a viděli jsme oheň.“

Donal zavrtěl hlavou. „Je to zatracená situace, baže je.“ Vzdychl. „Přišli jsme o všechno. Jsme bídáci.“

Barry neměl to srdce ho opravovat, ale Donal mu to oči-vidně vyčetl z obličeje, protože řekl: „Měl jsem na mysli nuzáci, doktore. Jo. Přesně tak. Nuzáci.“ Donal se přerývaně nadechl, zakašlal a dodal: „Vůbec netuším, co si počnu.“

Barry mu položil ruku na rameno. „Mrzí mě, co se stalo, Donale. Budete toho teď mít hodně, ale popořadě. Jste si jistý, že jste všichni v pořádku?“

Donal přikývl. „Popálený jsem jen já, ale je to jen takový malý flek.“ Ukázal na své čelo a zakašlal. „Ale trochu sípám a škrábe mě v krku. Kapku jsem se nadejchal kouře, když jsem ještě honem vytáčel tři devítky.“ Poklepal si na

zbytky ofiny nad čelem. „Malinko mě to lízlo, ale to přežiju.“ Donalovi se podařilo vyloudit chabý úsměv.

Barry trochu zneklidněl. Asi padesát až osmdesát úmrtí v případě požáru způsobilo nadýchání kouřem, především horkým kouřem, který popálí plíce. Na druhou stranu, posádky ambulancí vědí, že mají pacienty vyšetřit a případným postiženým dát kyslík. To ho uklidnilo. Donala se to evidentně netýkalo.

„Pan Donnelly je orientovaný v čase a prostoru. Slyšel jsem nějaké hvízdavé chropy...“

Pískavé suché zvuky byly způsobené stažením těch nejtenčích průdušinek v důsledku podráždění kouřem, nebyly však příznakem vážného poškození plic.

„Dokončil jsem základní prohlídku, doktore, a kromě lokální popáleniny prvního stupně na čele je pan Donnelly celkem v pořádku.“

„Díky, Billy,“ odpověděl Barry. „Skvělá práce.“

Donal naklonil hlavu na stranu a napjatě řekl: „Celkem v pořádku? Sice mě to neupeklo, jestli mluvíte o tomhle, ale celý můj svět právě vylít komínem.“

„Je mi to líto, Donale,“ řekl Barry. „Chápu, jak se cítíte. Myslel tím, že nejste vážně popálený a nemáte poškozené plíce.“

„Tak to jo.“ Donal si rukou prohrábl kštici. „Nechtěl jsem na vás bejt nějak protivnej, doktore, ale zažili jsme pořádněj šok. Před dvěma dny teprve byly Vánoce. Všecky vánoční dárky shořely, akorát Tori zůstala její nová panenka. Když jsme zdobili stromek, nenapadlo by mě, že skončí jako palivo.“ Donal při nádeších hvízdal. „Ještě že Šipka dělala rámus. Měli jsme ji doma, protože je tak ošklivý počasí, a najednou začala kňučet a škrábat na kuchyňský dveře. Bejvali bysme s Julií nezachránili sebe ani děti. Prckové už spali a my jsme se chystali jít za půl hodiny taky.“

Julie popotáhla. „Stalo se to tak rychle.“ Ukázala na velkou tašku, která ležela na lehátku vedle ní. „Aspoň jsem stihla popadnout něco pro děti, pár plínek, plenkový kalhotky, zásyp. Ale nic víc jsme nezachránili.“

„Ale vyvázli jsme všichni,“ řekl Donal.

„Máte tušení, jak to začalo?“ zeptal se Barry.

Donal zavrtěl hlavou. „Otevřel jsem dveře do kuchyně a viděl jsem akorát kouř a plameny, který vycházely od sporáku. Možná se zkratovalo něco elektrickýho. Věděl jsem, že nejdřív musím dostat všechny ven. Tak jsem to udělal. Pak jsem fofrem zavolal z telefonu z chodby, ale to už tam bylo plno kouře a musel jsem taky padat.“ Hluboce vzdychl. „Mrzí mě, že jsem se to nepokusil nějak uhasit, ale děsně rychle se to šířilo, baže jo...“

„Nevyčítejte si to, Donale. Udělal jste to nejdůležitější,“ řekl Barry a ukázal hlavou na zbytek rodiny.

Tori vyndala palec z pusy a zadívala se na něj. „Měla jsem obrovský strach, ale táta byl fakt statečný a máma taky.“

„A ty taky, holka moje,“ řekla Julie. „Pojď si sednout k mamince.“

Donal zvedl Tori a posadil ji na lehátko k ostatním. Holčička ukázala k mámině levému boku a řekla: „Abi.“

Takže ta druhá je Susan, pomyslel si Barry.

„To je od vás hezký, že to říkáte, doktore,“ usmál se hořce Donal, „ale chudák stará Dun Bwee lehla popelem. Tohle už nikdo nezachrání. Vím, že hasiči dělaj, co můžou, ale...“ Naklonil se a objal Julii kolem ramen. „Nezoufej, miláčku. Jsme pojištěný, ba. Budeme akorát muset přežít nějakou chvílku, než se to vyřeší.“

Kde teď bude Donal Donnelly a jeho rodina bydlet? Díky pojištění si nakonec budou moct postavit nový domek, ale to bude nějaký čas trvat, dnes v noci to hotové rozhodně nebude. Barry se chvíli přehraboval v tašce, vylovil

lahvičku aspirinu a dal Donalovi dvě tablety. „Spolknete je nasucho, Donale? Zmírní to trochu bolest té popáleniny.“ A byla to pravda. Aspirin byl účinné analgetikum a protizánětlivý lék. Na bolest ze ztráty domova však pro Donnellyovy lék neměl.

2

JEHOŽ MÁM VZÍT POD SVÁ KŘÍDLA

Fingal O'Reilly pohlédl na vánoční stromeček, který stál v arkýřovém výklenku pokoje v patře. Zlatá hvězda na vršku se nakláněla doleva. Z větví visely zelené a červené skleněné ozdoby a v nich se odrážela záře elektrických světýlek a plamenů z krbu. Tenhle stromek a větvíčky cesmíny, připevněné nad každým obrazem v místnosti, zůstanou podle tradice na svém místě až do „malých Vánoc“ – do šestého ledna.

O'Reilly zabručel a odložil rozečtenou knížku. *Tajemství DNA* od Jamese Watsona. Měl dnes v čísle jedna na Hlavní ulici v Ballybucklebo službu, ale zatím jeho ani Kitty nic nevyrušilo. Vstal z křesla před ohněm. „Půjdeme dolů na televizi, miláčku, v deset budou komentované zprávy. Dneska jimi má provázet Robert Dougall.“

Je vtipné, pomyslel si, jak se náš život pěkně uspořádal do takových pohodlných kolejí. Malá svačinka kolem šesté, když se Kitty vrátila z nemocnice; o půl osmé večere; televize, hudba nebo knížka až do zpráv o desáté. Ve svých šedesáti byl rád, že už kolem sebe nemá tolik rozruchu, a protože se ve službě střídali čtyři – tři lékaři tady